

JOHN
STEINBECK

Joia dulce

Traducere din limba engleză
și note de Pompiliu Matei

POLIROM
2021

John Steinbeck, *Sweet Thursday*

Copyright © John Steinbeck, 1954

Copyright renewed Elaine A. Steinbeck, Thom Steinbeck,
and John Steinbeck IV, 1982

© 2014, 2021 by Editura POLIROM, pentru traducerea în
limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: Biblioteca Congresului SUA

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700505

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

STEINBECK, JOHN

Joia dulce / John Steinbeck; trad. din lb. engleză și
note de Pompiliu Matei. – Iași: Polirom, 2021

ISBN: 978-973-46-8447-2

I. Matei, Pompiliu (trad.; note)

821.111

Printed in ROMANIA

— Da, n-a mai fost pe-aici, zise Doc și o ajunse pe Suzy din urmă.

— Pofțiți pe aici! făcu Sonny Boy.

Le indică o masă rotundă în fața unui cămin din piatră în care ardea un foc de lemne. O mireasmă de pin umplea încăperea. În mijlocul mesei era așezat un buchet de iriși sălbatici. Grisinele erau aliniate ca niște soldați, iar șervețelele, îndoite ca niște coronite. Era cea mai bună masă din restaurant, discretă și bine iluminată.

Dintr-o privire, Suzy înconjură încăperea. Pe nici o altă masă nu mai erau flori. Se întâmpla ceva neobișnuit cu ea. Nu făcu înconjurul mesei pentru a se așeza. Așteptă ca Doc să-i tragă scaunul și, după ce se așeză, se uită zâmbitoare la el și spuse:

— Mulțumesc.

Sonny Boy se aplecă deasupra mesei:

— Ați făcut bine că ați telefonat, spuse, am avut greutate să procur pompano¹, dar până la urmă am făcut rost. Un mic cocteil până se răcește vinul?

Doc spuse:

— Îmi amintesc că am băut odată...

— Știu, zise Sonny Boy, un *Webster F. Street Lay-Away Plan* – martini pe bază de chartreuse în loc de vermut. E foarte bun.

— Foarte eficace, dacă nu mă înșală memoria, zise Doc. Două duble.

— Imediat le aduc, spuse Sonny Boy. L-am rugat pe Tony să vină să cânte la pian, cum mi-ați cerut, dar e bolnav.

1. Peștișor alunecos, verzui sau albastrui, care trăiește pe coastele Pacificului.

Doc se uită atent la Suzy să vadă dacă înțelege că Fauna aranjase totul. Suzy nu știa nimic.

Chiar dacă Doc n-ar fi comandat cele două *Webster F. Street Lay-Away Plan*, i-ar fi fost oricum servite. Sosiră așa de repede, încât precis că fuseseră pregătite dinainte.

Cravata îl deranja din ce în ce mai puțin. Doc o privi pe Suzy, îi surâse și se întrebă mirat: „Din ce oare o fi făcută frumusețea unei fete de este așa de schimbătoare?“. Această Suzy pe care o avea în fața ochilor nu semăna deloc cu fata grosolană care răcnise la el cu o seară înainte. Ridică paharul și spuse:

— Ești drăguță, îmi pare foarte bine că ai venit; beau pentru noi.

Suzy bău o înghițitură, fu cât pe ce să se înece, își reținu lacrimile și așteptă să-i treacă.

— Trebuia să te previn, zise Doc. Umblă vorba că băutura asta e făcută din opiu crud și din venin de șerpi cu clopoței.

Suzy își reveni.

— E bună, spuse. Dar a intrat pe partea cealaltă și era să mă înece.

Imediat, mintea ei țipă la ea: „N-ar fi trebuit să spui asta!“ și începu să-și facă reproșuri. Dar, când văzu că Doc zâmbea, răsufală ușurată.

Suzy remarcă un chelner care se apropia ușor până la o distanță de unde putea fi chemat fără să strigi. Făcu o descoperire. Când nu ești sigur de ceva, trebuie să acționezi fără să te grăbești. Întoarse capul spre chelner și acesta se îndepărtă. Era încântată că a făcut această descoperire. Să faci totul pe îndelete. Ridică paharul fără să se grăbească, îl examinează, bău o înghițitură și îl ținu o clipă la înălțimea ochilor înainte de a-l pune la loc pe masă. „Fă-ră gra-bă...“ Asta adăuga un sens fiecărui lucru

și fiecare gest se înnobila. Își aminti că oamenii neliniștiți și nehotărâți se zbuciumă și au gesturi pripite. Făcând fiecare lucru fără grabă, stăpânindu-și pornirile naturale, o încerca un fel de siguranță nouă. „Nu uita“, își spuse ea. „Să nu uiți niciodată. Fără grabă, fără grabă.“

Doc îi oferă o țigară și îi întinse un chibrit aprins. Ea se aplecă atât de încet spre flacără, încât Doc fu cât pe ce să-și ardă degetele. O însuflețea un sentiment nou, se simțea cutezătoare, fără să fie arțăgoasă și simțea că e în siguranță.

— Ei știi ce sunt eu? întrebă.

Amestecul *Lay-Away Plan* are același efect asupra tuturor.

— Știu că ești cu mine, răspunse Doc, și asta ajunge. Încă un cocteil?

Cele două pahare fură aduse la masă înainte chiar ca Doc să fi făcut vreun semn. Dacă era o conspirație la mijloc, atunci Sonny Boy își juca bine rolul. Dacă era o întâmplare fericită, nu era deloc rău.

— Îmi place cum arde focul în cămin, zise Suzy. Am locuit odată într-o casă care avea un cămin.

Doc spuse:

— Ești frumoasă, ești într-adevăr foarte frumoasă.

Suzy înghiți prima frază care-i veni pe buze, apoi o înghiți și pe a doua și se mulțumi să plece ochii, spunând încetișor:

— Mulțumesc.

Sonny Boy îl însoți personal pe chelnerul care aducea într-o baterie cu gheață sticla de Chablis ușor aburită. Rămase în picioare puțin aplecat și întrebă, examinând masa:

— Doc, totul e în ordine?

— Perfect, spuse Doc.

— Vreți să luați masa acum?

— Dacă sunteți amabil, răspunse Doc.

Suzy continua să-și dea seama de temeinicia descoperirii ei. „Fără grabă. Ține ochii deschiși și gura închisă.“

Era prima oară când mânca crabi și pompano și pentru asta era necesară o tehnică pe care n-o cunoștea. Pentru a ieși din încurcătură, urmări fiecare gest al lui Doc și-l repetă întocmai, fără ca el să bage de seamă.

Când se serviră șampania, fructele și brânzeturile, Suzy simți nevoia să fie singură câteva momente. Îi venise în minte o idee atât de extraordinară, încât îi tremurau genunchii și tâmplele îi pulsau cu putere. „Fără grabă“, își impuse. „Fără grabă.“ Privi o clipă flăcările, apoi se întoarse spre Doc.

— Vrei să mă scuzi... ?

— Te rog, zise Doc, apoi se ridică imediat și se grăbi să-i tragă scaunul.

Ea se îndreptă cu un mers semeț către toaleta din fundul sălii. Avea impresia că nu mai atinge pământul cu picioarele.

Doc o urmări și-și spuse: „E ciudat. Ce-o fi cu ea? Are ceva feciorelnic. Țasta e cuvântul. Un fel de modestie de neînduplecat. Ce-o fi provocat această schimbare?“. Apoi îi veni în minte: „Joacă teatru, a învățat-o Fauna“. Dar își dădu seama că nu poate fi adevărat. Nu ai asemenea ochi când te prefaci. Nu poți să joci teatru chiar într-atât încât să faci să-ți vină sângele în obraji. Răsuci sticla de șampanie în găleată și se surprinse dorind s-o vadă cât mai repede înapoi. Ochii lui găsiră o fereastră în care se reflecta ușa îndărătul căreia dispăruse Suzy.

Îndărătul acestei uși, Suzy înmuiase un șervețel de hârtie în apă și-și umezea fruntea. Se privi în oglindă și nu se recunoscuse. Se gândea la masă. „Am mâncat pește și nu-l pot suferi“, își zise cu voce tare. „De obicei, mi se face greață după el și astăzi n-am nimic.“ Apoi se pregăti să studieze mai îndeaproape ideea care-o determinase să caute un loc izolat: simbolul, misterul, săgeata care indică, fără tăgadă, o direcție precisă. Era atât de clar, că nu te puteai înșela. Destinul nu se mulțumea numai să indice drumul, ci își împingea și prada înainte. Își reaminti farfuriile în care mâncaseră, toate pline de carapace, labe, clești și oase – își mâncaseră amândoi horoscopul! Racul și Peștii, pești și crabi.

— Doamne, Dumnezeule mare! zise și se lăsă în voia Destinului.

Sonny Boy se apropie de masă.

— Totul e-n ordine?

— Perfect, spuse Doc.

— Întocmai cum ai comandat?

— Poftim?

— Secretara mi-a transmis dispozițiile.

— Așa e, zise Doc, exact.

Când se înapoie, Suzy era resemnată. Nu poți să te împotrivești Destinului. Dacă i te supui, dobândești o forță nouă, canalizată într-o singură direcție. Doc îi ținu scaunul, apoi desfundă șampania și mirosi dopul.

— Pot să păstrez dopul? întrebă Suzy.

— Te rog.

Îi învârti între degete și găsi că e foarte frumos. Îl puse în geantă și luă un iris din vază.

— Îți place șampania? întrebă Doc.

— O ador, răspunse ea și se întrebă ce gust ar putea avea. Și chiar o adoră.

— Știi că între dunele de nisip există mici adâncituri adăpostite de pini? Într-una din zilele astea, când o să ai timp, o să mergem împreună. O să ne luăm carne și alte lucruri de mâncare și o să ne pregătim masa.

— Focul te-a făcut să te gândești la asta, zise Suzy.

— E adevărat, ai dreptate.

— Doc, întrebă ea, nu-i așa că într-o zi o să-mi explici la ce servesc toate lucrurile pe care le ții în casă?

— Bineînțeles.

Dintr-odată, simți față de ea o afecțiune nesfârșită. Dar îl înspăimântă puțin această modestie de neînduplecat a lui Suzy. Nu se mai uită la ea și-și îndreptă privirea spre floarea din mâna fetei.

— Există o veche legendă celtică, zise el. E despre un biet cavaler care și-a făcut o nevastă numai și numai din flori.

Vinul începuse să-și facă efectul asupra lui Suzy. Își repetă răspunsul în cap de două ori înainte să-l spună cu voce tare.

— Sper că nu s-a veștejit.

Doc făcu o pauză lungă și vocea interioară rosti aproape fără voia lui:

— Mă simt singur.

O spuse în felul cel mai simplu din lume și chiar puțin mirat. Se scuză imediat:

— Se vede că sunt puțin amețit.

Se simțea foarte stânjenit. Umplu paharele.

— Știi ce? Ia hai să bem și niște coniac!

Suzy întoarse ușor capul și profilul i se contura pe focul de pini.